

türmisch, schwindelig, eigensinnig, slov. termast, — vadla, hinlänglich, slov. valja, — kofl, ein Bergrücken, slov. kobelj, kebelj itd., zato se sela na bregovji ali pod bregovjem velijo keble, v Keblih, ponemčeno Köflach.

Da bi si pač kateri slovenskih duhovnov, kateri po nemškem Štajarji pastirčijo, truda vzel in nam takošnih idiotizmov in povest nabiral. Koliko novega gradiva bi se dobilo za domačo povestnico!

Že sem na drugem mestu rekel, da je med štajarskimi Nemci gotovo tretjina ponemčenih Slovencev. Takošni so tudi večidel prebivavci lazniške doline, in kakor v povestih in v domačih šegah ponemčenih Ukermärkerov¹⁾ nahajamo čiste slovanske življe, tako je tudi povest lazniških Nemcev ostanek in izročilo iz starega slovenskega časa.

Ako je ktera steza gladka in polzka, je gotova ta, po kateri mora mitolog hoditi. Mitologu je potrebna poetiška zmisel, razumna zmernost, in živo zavestje, da proizvodi raznih časov pred nami ležijo, kateri se imajo s historiško kritiko pretresevati. Enostransko stojišče mu hitro lahko nogo potere. Mitolog mora celo notrajno krosis prevsiniti, čutiti in misliti, kakor je stari svet čutil in mislil. Dobro poznam svoje slabe moči in težave pota, po katerem moram hoditi. Te težave še povikšuje vlastovitno ubožstvo domačih in ptujih izvirnikov slovanske mitologije. Vendar ako po lastnem globelem učenju ali prijaznem podučanju pridem do resnice, rad prvešnje tendenja prekličem in namesto njih stavim nove in verjetniše. Tako tudi na koncu tega članka zaveržem²⁾ mnenje, da je božanstvo Latovus augustus, Latobius augustus = Višnu Tamara, der Lotusträger, der Lotusbetränzte, akoravno vse drugo, kar sem od tega cveta rekel, še tudi zdaj terdim, in rečem, da najdenje tega cveta na sekovskem kamnu (glej Muhar „Gesch. der Steierm.“ I. Abbild., Tafel XV., fig. 31) nam služi za točen dokaz, da na noriških kamnih je simbolika indiškega bogočastja, ker razun staro etrurskega in egiptovskega nobeden drug ni tega cveta za verozakonski simbol porabljal. (Dalje sledi.)

Kratkočasno berilo.

Vladko in mertvi.

Serbska narodna pripovedka.

Bil je enkrat prav bogat človek in žena, pa sta imela sina, ki mu je bilo Vladko ime. Ko je Vladko izrastel, dá mu oče veliko dnarja, da bi šel po svetu tergovat. Vladko vzame dnarje, pa gré po svetu in tako je 3 mesce okoli hodil. Enkrat pride tudi memo pokopališča, kjer se je ravno mnogo ljudi skupilo, ter neki z lopatami, neki z motikami kopljejo. Vladko jih vpraša: „Kaj pa kopljete tukaj, prijatli?“ Odgovoré mu: „Mi tukaj mertvega odkopavamo.“ „Pa zakaj?“ „Zato, ker je od nas veliko dnarjev na pòsodo vzel, potem umerl, pa nam nič zapustil, iz česa bi se izplačati mogli. Zdaj smo sklenili, vsak po enkrat vsaj udariti ga in potlej naj ima, kar nam je dolžen. In zato ga zdaj odkopavamo.“

„Nikarte, prijatli! tleči mertvega“, jim reče Vladko, „pustite ga v miru, naj leží, kjer je, in jaz vam plačam, kar vam je dolžen.“

Ljudje so to komaj zaslišali, pomečejo motike in lopate iz rok, vzamejo vsak svoje dnarje, pa se vernejo domú. — Ravno tako se tudi Vladko verne, ker je vse svoje dnarje bil tim porazdal. Ko pride domú, oče in mati ga komaj dočakujeta. Vprašata ga, kako je po svetu, je li srečno hodil, kaj je z dnarjem storil?

¹⁾ Glej dr. A. Kuhn „Maerkische Sagen“, med katerimi najdemo igro „rüse“ ravno takošno, kakor smo jo v „Novicah“ popisali. Dalje še najdemo enake povesti od „More“ po ukermerškem Muraue (Murava) od „štenja zvezd“ itd. Pis.

²⁾ Gosp pisatelj je te liste pisal, kadar so prvi že natisnjeni bili. Vredništvo.

Vladko jima odgovorí: „jaz sem, hvala Bogu, zdravo in srečno hodil, dobro je tudi drugod, ali doma najbolj. Na poti sem prišel enkrat memo pokopališča, kjer se je ravno veliko ljudi snidilo, pa so odkopavali mertvega, da bi ga vsak po enkrat udarili, ker je od njih veliko dnarja na pòsodo vzel, potem umerl, pa njim nič zapustil, iz česa bi se izplačati mogli. Jaz sem jim rekel: Nikarte, prijatli, tleči mertvega, pustite ga v miru; naj on leží, kjer je, in jaz vam plačam, kar je dolžan. Njim je bilo to všeč, in jaz sem vse poplačal, pa so oni na eno stran domú šli, jaz pa na drugo, ko sem bil vse dnarje porazdal.“

Oče in mati rečeta Vladku, da jima je ljubo, da je tako storil, in da ni pustil, da bi se kostí unega siromaka vznemirovale.

Prejde nekaj časa, pa onda Vladkov oče izleče trikrat toliko dnarja, kakor mu ga je bil pervikrat dal, ter mu reče: „Pojdi sopet po svetu, moj sin, pa glej, kako ljudje živé, in terguj!“

Mati mu pa dá eno jabelko in mu reče: „Na, moj sin, vzemi to jabelko od matere, pa ako se ti na potu primeri, da se s kom združiš, podaj mu najpred to jabelko, naj ga razpolovi: ako ga bo prav razdelil, to ti bo dober tovarš, ako pa krivo, ne bo ti zvest.“

Vladko vzame dnarje in jabelko, zapameti dobro, kar sta mu oče in mati rekla, pa gré po svetu.

Tretji dan pride v neko mesto, kjer je terg bil: navrati se v kerčmo, da bi kaj jedel in pil, in glej! pred nj stopi človek, ki ga vpraša: „kamo greš, brate?“ „Jaz grem po svetu tergovat“, odgovorí Vladko. „Pa imaš li tovarša?“

„Nimam ga, brate, pa ko bi koga našel, bi ga rad vzel.“ „I vzemi mene, da ti bom tovarš.“

Vladku je bilo to po volji in reče: Že veljá! Pogodita se in poljubita, pa sedla za mizo, da bi obedvala. Vladko vzame iz torbe jabelko, ki mu ga je mati dala, pa ga ponudi svojemu tovaršu, da bi ga razpolovil. Človek vzame jabelko, pa ga ravno po sredi prereže. To je bilo dobro znamenje za Vladka; pojesta vsak svojo pol, obedvata in gresta naprej.

Bila sta v tergovini zelo srečna, tako da sta v kratkem dvakrat toliko pridobila, kolikor je nju kapital bil, s katerim sta začela. Onda reče človek Vladku: „Véš kaj, brate? Mi dva sva dosti dnarja pritergovala, več ga nama ni treba; ampak jaz se mislim ženiti. Ajdeva prosit našega kralja hčer!“

Vladko se nasmeja in mu reče: „Prijatel, ne uganjaj šale. Kako bi kralj meni dal svojo hčer, ker ima toliko svetle gospode, in jaz sem proti njim, kakor muha. Ne morem k njemu od straha in sramote.“ (Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

* „Drobtince“ za leto 1855, na svetlo dane od gosp. kanonika Jož. Rozman-a, so ravno prišle na svetlo, pa s pristavkom, da „berž ko ne bojo končale svoj tek z letošnjim tečajem“. S serčno žalostjo smo brali ta glas, pa tolažimo se, da slovanski pisatelji bojo popravili, kar so dosihmal zanemarili, in da mile „Drobtince“ bojo še hodile po svetu. Drugikrat več o tem.

* Kraljodvorski rokopis pride poslovenjen v Celovcu v kratkem na svetlo.

* Kukuljevičev „Slovník umetnikov (malarjev, podobarjev itd.) jugoslavenskih pride kmalo v natis.

* Ta mesec začne izhajati v Karlovcih (v slavonski vojaški granici) nov kmetijsk, obertnijsk in tergovsk časnik, pod imenom „Ratar“, ki bode izhajal vsa cih 14 dní na pol pòle; vrednik mu je Dim. Petrović, c. k. profesor na višji gimnazii; naročilo za celo leto je 2 fl. sr.

* Ravno je prišel na dan 3. zvezek českega časopisa „Obzor“, v katerem beremo med drugimi sestavki odkritoserčne čertice o Jerneji Kopitarji.

* Slavni česki slovníčar gosp. Fr. Šumavski, ki je pred nekoliko leti izdal na svoje stroške „vseslavenski slovník“, je našel založnika za svoje večje slovníško delo, za slovarja namreč v 4 jezicah: slovanskem, gerškem, latinskem in nemškem; nemško-slavenski del bo obsegel kakih 50 do 60 tiskanih pol, drugi del: slavensko-gerški in latinski in nemški pa 100 do 120 pol. Celi ta slovník pride v tiskarnici Bog. Haase-ta v Pragi na svetlo.

* Po poslednjem vradnem številu je v vsem našem cesarstvu 6398 dohtarjev zdravilstva, 6148 ranocelnikov, apotek pa je 2952; po tem takem pride na 5344 ljudi en dohtar, na 5655 ljudi je ranocelnik, in na 11.481 ljudi ena apoteka ali lekarnica. „Slov. Nov.“

* Kako svet napreduje! Jadernik (kurír), ki je nesel leta 1801 naznanilo od smerti cara Pavla I., očeta rajnega cara Nikolaja, iz Petrograda v London, potreboval je 21 dni, da je iz Petrograda prišel v London; naznanilo smerti cara Nikolaja letos je prišlo skor v eni uri v London. „Nev.“

* Sedanji vodja kralj. opere v Madridu Skocdopola je Čeh iz Příbrana. Bil je nekdanj klavirja-učitelj pri sedanji cesarici francozki Eugenii.

Novičar iz raznih krajev.

Cesarjevo vojno povelje od 24. junija, po katerem se že zdaj spuščajo rezervi 3. in 4. armade domú, se glasi takole: „Z veseljem primem za prvi mogoči čas, da odpuštim domú k njih rodovinom reserve, ki so bili poklicani za dopolnjenje 3. in 4. armade, oznanjujoč jim Svoje popolno zadovoljstvo. Čeravno so večidel že oženjeni in hišni očetje bili, so vendar vsi berž ubogali poklic, so svoje dolžnosti zvesto spolnovali, in z izverstnim obnašanjem in službovanjem popolnoma zadostili svojim nalogam, — oni bojo tedaj dolžnosti svojega domačega stanú ravno tako verno in pošteno spolnovali, kakor so tega vajeni bili kot vojaki“. — Železnica v Galiciji se pridno izdeluje; sliši se, da tam 15.000 delavcev dela, na železnici med Ljubljano in Terstom pa 20.000. — Vremenski prerok iz Jolsve, ki je vreme mesca maja tako dobro zadel, se tudi v vremenu preteklega mesca ni skoz in skoz zmotil. — Ker iz Vidma na Laškem smo brali od 29. p. m. novico, da sneg leži po gorah, in popotniki, ki so 25. dan p. m. iz zgornjih goratih komitatov Ogerskega prišli v Pešt, so pripovedovali, da je tiste dni tam sneg padel. Pri vsem nenavadnem vremenu, ki smo ga imeli letošnjo spomlad, vendar polje večidel dobro letino obeta. — Kolera na Dunaji tabart ni huda; o prvih 14 dneh je umerlo 39 ljudi. Tudi na Laškem odjenjuje. — Spet grejo novi misijonarji v srednjo Afriko; 1. dan t. m. so se snidili vsi na Dunaji, in 10. t. m. se bojo iz Tersta na morje podali. — Iz Londona razglasa telegrafna novica smert lord Raglan-a, vojskovodja angležke armade, ki je, nekoliko dni že bolehen, 28. dan t. m. zvečer sklenil svoje življenje po mnogih težavah, ki jih je preстал v dolgočasni vojski v Krimu. General Simpson je nastopil višje poveljstvo angležke armade po njem. — Francozki vojskovodja Pelissier pošilja zmiraj nadepolne pisma v Pariz, v katerih naznanja, da pad Sevastopolja je gotov; v prihodnjem naskoku, pravijo, bojo zavezniki planili ob enem nad glavno, južno in zahodno terdnjavo. Francozka armada se je pod generalom Bosquetom iz desnega brega reke Černaje potegnula na levi breg; to se je pa nek zatega voljo zgodilo, ker je rusovski vojskovodja Goršakov 24.000 mož nove prav izbrane armade dobil in potem Liprandovo kardelo pomnožil, po kateri utegne Čorgun in Kamara v

veliko nevarnost priti. Ko je general Pelissier to zvedil, je berž ukazal, naj se 15.000 na desni breg Černaje potisnjenih Francozov postavi spet na levo na visočine, kjer stoji večina armade. — Iz Varne se 25. p. m. piše, da bo v kratkem večina francozkih in angležkih ladij, ki so na črnem morji, jadrata proti Odesi. — Gotovo je, da iz Francozkega bo šlo spet 50.000 vojakov v Krim. Kónj Francozom naj bolj pomanjkuje. Vse silo radovedno pričakuje, kaj je cesar Napoleon od vojske rekel, ko je 2. dan t. m. državni zbor v Parizu odperl. — Zavolj silnih težav, ktere tarejo armado zaveznikov v Krimu, je angleško ministerstvo sklenilo, da bo plača angležke armade še enkrat tolik šna, kakor je dozdej bila. — Veči del angležkih in francozkih vojnih ladij, ki so na izhodnem morji, stoji zdaj pred Kronstadt-om. — Poverniti Rusom prigodbo 5. dan p. m. pred Hangö-om, so Angleži tako dolgo bombe metali v ta kraj, da so ga popolnoma pokončali. — Tisti Rimljan, ki je unidan stregel po življenji kardinala Antonelli-a, je k smerti obsojen. — „Agr. Zeit.“ se iz Černogore piše, da napadi Černogorcev na turško zemljo se spet ponavljajo in iz tega nove zapletke med Turčijo in Černogoro vstajajo. Da Černogora v rusovsko-turški vojski ostane nobenostranska (neutralna), terja knez černogorski sledeče: 1) otok jezera Skutarskega se ima berž odstopiti Černogori; 2) kadar bo konec vojske, ima Černogora nazaj dobiti celo nekdanjo Ivanbergovino; 3) samostalnost Černogore se ima priznati, kupčija, prihodiša in izhodiša imajo popolnoma svobodne biti; 4) ena država se zaveže proti drugi, da ji bo izročevala politične in druge hudodelnike. — Od take stare in bogate kupčijske hiše, kakor je te dni v Londonu na kant prišla, se morebiti še nikoli ni slišalo: 200 let stara bankirska hiša Strahan-a, Paula, Bates-a et Comp. je napovedala krido z blizo 7 milijoni dolgov; premoženje nje je pa v primeri dolgov tako majhno, da bojo upniki zlo na malo prišli.

Kresnica.

Kresnica lepa lučica
V lepoti vsa zamaknjena
O mraku sem in tje švolí,
Ošabno tako govori:

Sem lepša kot so rožice,
Svitljša še kot zvezdice;
Nikjer enake stvarce ni,
Za mano grejo vse oči.

Topirji kmalo pridejo,
Ponoči črni švigajo,
Kresnice svitile vjamejo,
Neusmiljeno podavijo.

Tako zgodilo tudi se
Bo teb' ošabno deklice!
A. Praprotnik.

Zastavica.

Koliko si pa že star? vpraša Andrej Tomaža. Tomaž mu odgovori: Ko bi bil toliko mlaji, kolikor je moj brat Jože stareji od mene, bi bil on ravno dvakrat stareji, in ako bi on toliko mlaji bil, kolikor so oče stareji od njega, bi bil ravno trikrat mlaji od mene. Vsi trije pa štejemo 140 let. Koliko je bil vsak star?

P. Viktor M.

Stan kursa na Dunaji 30. junija 1855.

Obligacije	5 %	78 ¹ / ₈	fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	75 fl.
državnega	4 ¹ / ₂	68 ³ / ₄	"	Windišgrac. " "	20 " 27 "
	4	62 ¹ / ₂	"	Waldstein. " "	20 " 28 "
dolga	3	48 ¹ / ₄	"	Keglevičeve " "	10 " 10 ¹ / ₈ "
	2 ¹ / ₂	38 ¹ / ₄	"	Cesarski cekini.	5 fl. 43 "
Oblig. 5 % od leta 1851	B 95	"		Napoleondor (20 frankov)	9 fl. 42 "
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %	69	"		Suverendor	16 fl. 52 "
Zajem od leta 1834 . . .	221	"		Ruski imperial	9 fl. 56 "
" " 1839 . . .	120	"		Pruski Fridrihsdor . . .	10 fl. 15 "
" z loterijo od leta 1854	102	"		Angležki suverendor . .	12 fl. 7 "
" národní od leta 1854	83 ⁵ / ₈	"		Nadavk (agio) srebra:	
				na 100 fl.	23 fl.

Loterijske srečke:

V Terstu 23. junija 1855: 44. 61. 90. 4. 37.

Prihodnje srečkanje v Terstu bo 4. julija 1855.

na Dunaju } 27. junija 1855: 61. 44. 28. 86. 37.

v Gradcu } 55. 83. 54. 20. 42.

Prihodnje srečkanje bo na Dunaji in v Gradcu 7. julija 1855.